

ledning havde gjort. Han udtalte idag, at det andet Indstillingspunkt stemmede fuldkomment med den Erklæring, som Indenrigsministeren fremkom med ved Sagens første Behandling i det andet Thing, og at dette var Tilfældet, fremgik tydeligt af mine Udtalelser igaar. Jeg anførte, saavidt muligt, ordret, hvad jeg ved Sagens forskjellige Behandlinger i det andet Thing med Hensyn til dette Punkt havde udtalt, jeg sagde, at mine Betænkkeligheder ved dette Punkt ved de senere Behandlinger vare blevne fjernede derved, at Bestemmelserne om Fæsternes Medveiendomsret vare blevne fjernede; men den ærede Ordfører vilde ikke anerkjende, at der laa den Betydning i de i Lovforslaget foretagne Ændringer, som jeg tillagde dem. Jeg seer i de Ændringer, der i det andet Thing ere foretagne ved Lovforslaget, en Anerkjendelse af, at man slet ikke tilkjender Fæsterne nogensomhelst Medveiendomsret. Naar jeg altsaa ikke havde Betænkkeligheder ved selve Indstillingspunkterne, saa maatte jo mine Betænkkeligheder, sagde den ærede Ordfører, søges i Motiveringen, og der er det, det undrer ham, at jeg har fundet saadanne i de Linier, som han citerede, og som jeg skal tillade mig at gjentage „hvis der samtidig indføres en saadan større Frihed i Benyttelsen af Jorden, som Regjeringen eventuelt har anbefalet; men dette forandrer efter vor Anskuelse ikke Sagen.“ Det forundrer ham, at jeg i den Bemærkning kunde see en Grund til at opfatte Fleertallets Forslag, saaledes som jeg har gjort, idet han tilføiede, at ved Indvømmelsen af denne større Frihed forandres i Realiteten Sugenting, idet der i Virkeligheden alligevel finder en Overførelse af Eiendom Sted fra Eieren til en anden Mand, og det var Hovedpunktet. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at man ikke saaledes kan trække denne større Frihed for Jorden ud af Regjeringens hele Program, men at man maa tage den sammen med andre Bestemmelser, som staae i en uoploselig Forbindelse dermed; og at man har havt Die for dette, har jeg naturligvis forudsat. Ved denne Bestemmelse om, at Jorden skal blive fri samtidig med, at den bliver bortsolgt ved offentlig Auction, vil man faae Gaardens Værdi som fri Eiendom frem, og saa ud-

skiller man den Deel af Værdien, som kan ansees at være Bederlag for Fæstesevittuten, og til den Deel, siger Regjeringen, har Jorddrotten ingen Ret. Det er den, der skal indflyde i Statskassen; den anden Deel er den, som tilkommer ham med fuld Ret, og den skal han have ubestaaen. Men der var endnu et andet Punkt i Motiveringen, som gjorde, at jeg ikke kunde modtage Dagsordenen uden en bestemt Indsigelse, og det er den Udtalelse: „Men at Statskassen gjøres til Mellemsled ved den foreslaede Udbetaling, kan ikke forandre selve Udbetalingens Charakter.“ Denne Uttring gaar i den Sammenhang, hvori den staaer, ligesaa fuldt paa Regjeringens Program som paa Lovforslaget, og jeg paaftaaer, at efter Regjeringens Program forandrer det Sagen i en væsentlig Grad, at Udbetalingen finder Sted til Statskassen, uanset hvilken Anvendelse Regjeringen siden efter vil give denne Dvotadeel. Den ærede Ordfører udtalte senere hen i sit Foredrag, at man var meget i Forlegenhed med Anvendelsen af denne Deel af Jordens Værdi. Først heed det sig, at det var for Statsvellet, for det almene Vel, at dette blev forlangt, dernæst var det for Bondestandens Vel, saa for de enkelte Fæstere. Den Anvendelse, som Regjeringen i sin Udtalelse har forbeholdt sig, var til at fremme Selveiendom, og navnlig saaledes, at de nuværende Brugere eller disses Efterladte kunde komme i Besiddelse af Fæstestederne som Selveiendom, og det er en Foranstaltning, som jeg troer, man kan sige har overordentlig stor Betydning og Vigtighed for Almeenvellet. Naar jeg opfatter Udtalelserne i Motiveringen, saaledes som jeg har gjort — og jeg troer, jeg er berettiget dertil — saa kunde jeg ikke være i Tvivl om, at den samme Anse, som af Fleertallet med saa stor Styrke er rettet mod Lovforslaget, ogsaa var rettet mod Regjeringens Program, og det kunde jeg ikke tage imod. Det er mig umuligt og det er Regjeringen umuligt at tage imod en saadan Udtalelse fra det høie Thing uden en bestemt Protest. Jeg troer, at jeg igaar fuldstændig har gjort Rede for, hvorfor jeg stillede mig saaledes, som jeg stillede mig, og skulde det ikke fuldkommen være lykkedes